Voordracht voor de College vergadering van 13 januari 2026

Portefeuille: Financiën

Agendapunt: B10

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Instemmen met een nieuwe werkwijze inzake het onderbouwen en publiceren van het voornemen tot het verlenen van begrotingspostsubsidies

Het college van burgemeester en wethouders besluit

1. Kennis te nemen van de uitspraak van de Raad van State van 23 juli 2025, waaruit de verplichting voor de gemeente volgt om ook bij het verstrekken van begrotingspostsubsidies enige vorm van mededingingsruimte te bieden.
2. In te stemmen met een nieuwe werkwijze inzake de onderbouwing en publicatie van het voornemen tot het verlenen van begrotingspostsubsidies, zodat bij de Begroting 2027 aan de eisen wordt voldaan die volgen uit de uitspraak van de Raad van State

Kernboodschap

Het college stemt in met een nieuwe werkwijze voor begrotingspostsubsidies, zodat bij de Begroting 2027 kan worden voldaan aan de nieuwe wettelijke vereisten.

Bestuurlijke achtergrond

Het college heeft bij de begrotingsretraite op 1 september 2025 kennis genomen van de uitspraak van de Raad van State met gevolgen voor de vaststelling van de begroting (beslispunt 67).

Bestuurlijke prioriteit

N.v.t.

Wettelijke grondslag

Art. 160 eerste lid onder a en b Gemeentewet

Artikel 169 eerste en tweede lid Gemeentewet

artikel 4:23 lid 1 en 2 Awb

Onderbouwing besluit

Ad 1. Kennis te nemen van de uitspraak van de Raad van State van 23 juli 2025 en de eisen die hieruit volgen voor het verlenen van begrotingspostsubsidies

Begrotingspostsubsidies

De Algemene wet bestuursrecht (Awb) maakt onderscheid tussen wettelijke en niet-wettelijke subsidies (artikel 4:23 lid 1 en 2 Awb). Overheden moeten in de regel subsidie verstrekken op grond van een wettelijk voorschrift. Bij uitzondering kunnen zij begrotingssubsidies en incidentele subsidies verlenen. Deze onderhandse uitzonderingsgevallen zijn bedoeld voor subsidies voor specifieke

organisaties of eenmalige projecten. De wetgever wilde voor deze subsidies de administratieve lasten voor overheden beperken.

Begrotingssubsidies worden veel gebruikt voor subsidies die structureel aan één of enkele ontvangers worden verstrekt voor activiteiten waarvan duidelijk is er maar één partij voor de subsidie in aanmerking komt. Het gaat in Amsterdam bijvoorbeeld om Artis, de openbare bibliotheek en de Jaap Edenbaan, partijen die een belangrijke bijdrage aan de stad leveren op het gebied van cultuur, sport, welzijn of zorg. Het overzicht van de begrotingspostsubsidies uit de Begroting 2026 is voor de volledigheid als bijlage 1 bij deze voordracht opgenomen.

Een begrotingspostsubsidie wordt opgenomen op de begroting (naam van subsidieontvanger en het maximale subsidiebedrag). Op basis van deze begrotingspost stelt het college een subsidiebeschikking met de eventuele verplichtingen voor de ontvanger vast. In Amsterdam zijn deze subsidies opgenomen op de subsidiestaat, die als bijlage bij de begroting wordt opgenomen.

Op 23 juli 2025 heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (Raad van State) een uitspraak gedaan die gevolgen heeft voor deze begrotingspostsubsidies. Uit de uitspraak volgt expliciet dat óók bij begrotingspostsubsidies de verstrekker van de subsidie in beginsel mededingingsruimte of gelijke kansen op de subsidie moet bieden. Hierbij wordt aangesloten bij de bestaande jurisprudentie over de verdeling van schaarse rechten, waaronder het Didam-arrest van de Hoge Raad. De Raad van State formuleert daarmee een nieuwe rechtsregel.

Uitzonderingen op de regel

De Raad van State formuleert ook de uitzondering op de regel. Als bij voorbaat vaststaat of redelijkerwijs mag worden aangenomen dat op grond van objectieve, toetsbare en redelijke criteria slechts één serieuze gegadigde in aanmerking komt voor de subsidie, kan een subsidieverstrekker een begrotingssubsidie aan deze serieuze gegadigde verstrekken zonder dat daarvoor een mededingingsprocedure wordt georganiseerd.

Om te toetsen of terecht is afgezien van het bieden van mededingingsruimte, moet de subsidieverstrekker (i.c.: de gemeente):

- het voornemen om de subsidie aan één serieuze gegadigde te verlenen minimaal **acht weken** van te voren bekendmaken, zodat een ieder daarvan kennis kan nemen. Dit betekent dat de subsidiestaat die bij de begroting hoort in concept moet worden bekendgemaakt, voordat het college de begroting opstelt en naar de raad ter besluitvorming stuurt;
- **deugdelijk motiveren** waarom er slechts één serieuze gegadigde in aanmerking komt voor de subsidie op grond van objectieve, toetsbare en redelijke criteria;
- een **procedure** inrichten om belanghebbenden in staat te stellen om te betwisten dat er slechts één serieuze gegadigde is. Deze procedure geeft belanghebbenden bij de subsidieverstrekking, die menen dat zij volgens de gestelde criteria in aanmerking kunnen komen voor de subsidie, de mogelijkheid om te betwisten dat er één serieuze gegadigde is. Als een dergelijke procedure wordt aangespannen, zal die eerst moeten worden afgehandeld voordat de subsidie definitief kan worden toegekend.

Indien zich geen belanghebbenden melden in de acht weken na bekendmaking van het voornemen tot het verstrekken van de subsidie, wordt de subsidie definitief opgenomen in de begroting. In het geval er wel sprake is van derde partijen die betwisten dat er slechts één serieuze gegadigde is, dient deugdelijk te worden gemotiveerd waarom er op grond van de gestelde criteria slechts één serieuze gegadigde is en waarom de ander geen serieuze gegadigde is.

Ad 2: Instemmen met nieuwe werkwijze inzake begrotingspostsubsidies

De huidige werkwijze inzake begrotingspostsubsidies, waarbij het overzicht van de begrotingssubsidies wordt opgehaald uit de beleidsdirecties en opgenomen in de begroting (i.c.: naam belanghebbende en bedrag), sluit niet aan op voorwaarden die uit de uitspraak van de Raad van State volgen. De begrotingspostsubsidies worden namelijk zonder voorafgaande mededingingsprocedure verleend, en niet nader gemotiveerd.

In het verlengde van deze knelpunten wordt op hoofdlijnen de volgende procesinrichting voorgesteld:

Inventarisatie	▪ In het eerste kwartaal (in februari) van het jaar wordt door het Subsidiebureau een uitvraag gedaan onder de beleidsdirecties om: ○ in kaart te brengen welke begrotingspostsubsidies die op de begroting zijn opgenomen een structureel karakter hebben; ○ te toetsen welke terugkerende begrotingspostsubsidies aan de nieuwe wettelijke vereisten voldoen; ○ te inventariseren of er voornemens zijn om nieuwe begrotingspostsubsidies toe te kennen; ○ een overzicht te maken van de voorgenomen subsidieposten met de daarbij horende ontvangende partijen en voorlopige bedragen.
Motivering	▪ Voor deze subsidies moet door de betrokken beleidsdirecties op basis van objectieve, toetsbare en redelijke criteria worden gemotiveerd waarom verlening van een begrotingspostsubsidie aan één partij in de rede ligt; ▪ De onderbouwing wordt getoetst door de 1e lijnsjuristen van de betreffende directies; ▪ Indien de rechtstreekse verlening van een begrotingspost niet dragend gemotiveerd kan worden, zal hier door de verstrekkende directie tijdig een andere vorm voor moeten worden gevonden (bijvoorbeeld door het inrichten van een subsidieregeling of het scharen van de activiteit onder een bestaande regeling).
Consolidatie	▪ DJZ voert een marginale toets uit op de onderbouwing. ▪ Het Subsidiebureau verwerkt de ingebrachte begrotingspostsubsidies in een overzichtsbestand.
Bestuurlijke afstemming	▪ Het voorlopige overzicht van de voorgenomen begrotingspostsubsidies wordt eind mei ter instemming voorgelegd aan het college.
Publicatie	▪ In de eerste week van juni wordt het overzicht, inclusief voorlopige bedragen en motiveringen, door het Subsidiebureau gepubliceerd op een nader in te richten pagina op de website van de gemeente. Daarmee wordt geborgd dat het voornemen tot het verlenen van

Gegenereerd: vTER VERGADERING

	begrotingspostsubsidies ten minste 8 weken voor het publiceren van de begroting openbaar wordt gemaakt.
Zienswijze	▪ Als een belanghebbende zich meldt om ook in aanmerking te komen voor de subsidie, dan moet een afweging worden gemaakt of subsidie op basis van de objectieve criteria kan worden verstrekt aan de gegadigde of dat een andere oplossing moet worden gekozen.
Begroting	▪ Na het aflopen van de zienswijzefase worden de begrotingspostsubsidies opgenomen in de begroting en de bedragen volgens de huidige procedure vastgesteld.

Beheersmaatregel voor begrotingspostsubsidies Begroting 2026

Het hiervoor beschreven proces kan niet meer worden gerealiseerd voor de begroting voor het jaar 2026, aangezien de uitspraak op 23 juli 2025 kwam en het begrotingsproces toen al in een vergevorderd stadium was. Daarom was het niet mogelijk om de Begroting 2026 te laten voldoen aan de eisen die volgen uit de uitspraak van de Raad van State. De mogelijkheid bestaat dat er een beroep wordt gedaan op deze jurisprudentie in een bezwaar gericht tegen een begrotingspostsubsidie. Indien deze situatie zich voordoet, zal in de bezwaarfase alsnog een rechtvaardiging voor de begrotingspostsubsidie worden gegeven aan de hand van objectieve criteria.

Duurzaamheid

N.v.t.

In deze voordracht wordt een voorstel gedaan voor een aangepaste werkwijze inzake het publiceren van (het voornemen tot het verstrekken van) begrotingspostsubsidies. De vraag of individuele subsidies kunnen worden ingezet om de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente te stimuleren, versterken of realiseren maakt onderdeel uit van de beleidsmatige afwegingen die ten grondslag liggen aan de subsidieverstrekking.

Participatie

Niet van toepassing. Met de voorgestelde werkwijze wordt voldaan aan de rechtsregels die gelden voor subsidies.

Financiële onderbouwing

Communicatie

Binnen de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

De nieuwe werkwijze wordt gecommuniceerd met de betrokken beleidsdirecties via o.a. de nieuwsbrief van het subsidiebureau.

Buiten de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Het overzicht van de voorgenomen subsidieverstrekkingen wordt (inclusief indicatieve bedragen) gepubliceerd op de website van de gemeente en na afloop van de periode van acht weken verwerkt in de begroting.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2025-083692	College van B&W Voordracht (pdf)
AD2025-083694	Bijlage 1 Subsidieoverzicht Begroting 2026.pdf (pdf)
AD2025-083719	Advies (pdf)

Besluit college van burgemeester en wethouders

Conform besloten